

BEN IK NU GEK?

Het is rustig op het kleine strandje. Er zitten alleen wat Griekse families. We zoeken een plaatsje aan het water. Voor Mary hebben we een stoeltje bij ons waar ze op kan zitten. We hebben eten en drinken meegenomen. Aan de hemel is geen wolkje te bekennen. We genieten van de laatste paar dagen op het Griekse eiland Kreta. Het is zomer 2006.

‘Jan, Jan,’ hoor ik Mary zachtjes roepen. Ik sla er geen acht op. Ze herhaalt de naam Jan en ik kijk nieuwsgierig op van mijn boek. Ik draai mijn hoofd naar Mary en zie dat ze mij bedoeld.

‘Wat is er mam, bedoel je mij? Ik neem aan dat je weet dat ik niet Jan heet maar Sjef.’ Jan was haar echtgenoot waar ik nooit echt mee op kon schieten. Ik zie haar schrikken en een kleur krijgen.

‘Sorry Sjef, het was maar een grapje.’ Een dag later staan onze koffers klaar voor vertrek. We hebben genoten in en van de ruime villa die we twee weken hebben gehuurd. Mary kijkt van de koffers naar ons. ‘Waarom hebben jullie me niets verteld?’ Ze klinkt duidelijk overstuur.

‘Wat bedoel je mam?’ Marianne kijkt haar moeder vragend aan.

‘Nou dat we vandaag naar huis gaan. Als ik dat geweten had, dan had ik allerlei dingen geregeld.’ Wat voor dingen wist ze niet te vertellen.

‘En hoe gaat dat dan?’ Haar boosheid neemt toe.

‘Nou mam, we vliegen van Kreta naar Rotterdam waar de auto staat en rijden vandaar terug naar huis.’

Ze laat mijn woorden op zich inwerken.

‘Belachelijk, ik heb nog nooit zoiets belachelijks gehoord. Sinds wanneer kan dat vliegtuig niet in ons dorp landen?’

'Ik ben verdorie de hele dag bezig geweest om ervoor te zorgen dat jullie er ook bij konden zijn.' We krijgen haar niet meer rustig.

De volgende ochtend tref ik haar aan met haar gezicht verborgen onder haar dekbed. Voorzichtig druk ik een kus op het stukje voorhoofd dat zichtbaar is.

'Sjeffie,' fluistert ze, zonder haar ogen open te doen. Ik kijk naar haar. Zo onder het dekbed lijkt ze nog kleiner. Vroeger was ze bijna net zo lang als ik. Een mooie rijzige vrouw met een innemende uitstraling. Langzaam opent ze haar diepliggende ogen tot spleetjes.

'Hoe laat ben je opgestaan Sjeffie?' Voor ik kan antwoorden vraagt ze: 'Heeft Matron je wakker gemaakt?'

"Matron" was als schoolhoofd verantwoordelijk voor het welzijn van de kinderen op de Engelse kostschool van Mary. Ik heb geleerd mee te bewegen, dus ik antwoord bevestigend: 'Ja mam, Matron heeft mij ook wakker gemaakt.'

Ze kijkt me aan: 'Weet je dat de tandarts me heeft gevraagd om de medicijnen klaar te leggen?' Het duurt even voor ik door heb waar ze het over heeft. Na de oorlog heeft Mary in Londen een aantal jaren voor een tandarts gewerkt. Ze vertelde er vaak over.

Ik knip het lampje aan op haar nachtkastje en help haar overeind te komen. Haar hemd en onderlaken zijn nat. Ze kreunt van de pijn en voelt aan haar linkerborst. Ze heeft moeite met doorademen. Ik help haar uit bed en we schuifelen samen naar de badkamer, die iedere dag een stukje verder weg lijkt. Als we terug in de slaapkamer zijn, hoor ik Patty Ann het huis binnenkomen. Ik roep haar naar boven. Ik vertel haar dat we vanmiddag de huisarts verwachten. Na het druppelen van de ogen, het aantrekken van de steunkousen en het ontbijt, zet ik haar in haar sta-op-stoel. Mary ziet grauw van de pijn. Ik geef haar een kopje thee en maak vandaag, als uitzondering op de regel, haar ogen op. Met haar vingers trommelt ze voorzichtig op mijn gezicht als ik vlak voor haar zit.

Het is donderdag, 24 februari 2011. Er dwarrelt wat lichte sneeuw uit een naargeestige grijze hemel. Een dag om diep onder de wol te kruipen en de boel de boel te laten. Maar een mantelzorger heeft geen keuze. De plicht roept, Mary roept.

'Ik moest naar het toilet, dus ben ik zelf al opgestaan. Ik heb me ook gewassen.' Ze vertelt het me met enige trots. Ik geef haar een dikke knuffel. Ze vertelt me een onsamenhangend verhaal over de thuiszorgmedewerker die haar niet kon vinden en dat ze ook niet meer weet wie er vandaag allemaal komt. Ze wordt steeds onrustiger en de woorden komen steeds moeizamer. Langzaam vervangt het Engels het Nederlands.

Mary kan op de vreemdste momenten uit haar doen zijn. Ze ziet bijvoorbeeld foto's van vroeger op haar digitale fotolijstje en wordt daar dan boos over. Nu zegt ze dat iedereen zo raar doet. Zelfs de teksten op het bakje van haar cornflakes zijn raar en ze vindt de hondjes op de theebeker van Marianne belachelijk. Ze heeft zich daarover zo opgewonden, dat ze helemaal geen kant meer uit wil en van de weeromstuit haar ogen stevig dichtdoet. Van vermoeidheid valt ze in slaap. Naast het geluid van haar zware ademhaling, klinkt alleen het op en neer getrippel van kanarie Arie in zijn kooitje.

Die avond zitten Marianne en ik samen bij haar.

'Hoe heb je me kunnen vinden in dit gebouw? Ik begrijp het niet. Waarschijnlijk weet mijn moeder ook niet waar ik ben.' Ze kijkt haar dochter niet begrijpend aan. Zo gaat ze later die avond naar bed; angstig, onzeker en verward.

